

# Obsah

|         |  |    |
|---------|--|----|
| 1       | Úvod .....   | 1  |
| 2       | Fyzikální principy funkce polovodičových součástek .....             | 3  |
| 2.1     | Vedení proudu v polovodiči .....                                     | 3  |
| 2.2     | Struktury .....  | 5  |
| 2.2.1   | Přechod PN .....   | 5  |
| 2.2.2   | Přechod kov-polovodič .....  | 6  |
| 2.2.3   | Tranzistorová struktura .....  | 6  |
| 2.2.4   | Struktury s indukcí elektrického pole .....                          | 7  |
| 2.2.5   | Další struktury .....  | 9  |
| 2.2.6   | Ochrana před elektrickým průrazem přechodu na povrchu čipu .....     | 9  |
| 3       | Přehled výkonových polovodičových součástek .....                    | 11 |
| 3.1     | Rozdělení diskrétních výkonových polovodičových součástek .....      | 11 |
| 3.1.1   | Nefízené polovodičové součástky .....                                | 11 |
| 3.1.2   | Řízené polovodičové součástky – součástky s nefízeným vypnutím ..... | 11 |
| 3.1.3   | Řízené polovodičové součástky – součástky s řízeným vypnutím .....   | 11 |
| 3.2     | Integrované výkonové polovodičové součástky .....                    | 11 |
| 3.3     | Výkonová polovodičová dioda .....                                    | 12 |
| 3.3.1   | Dioda – polarizace v propustném směru .....                          | 13 |
| 3.3.2   | Dioda – polarizace v závěrném směru .....                            | 14 |
| 3.3.3   | Komutační vlastnosti .....   | 16 |
| 3.3.3.2 | Přechod propustný - závěrný stav .....                               | 16 |
| 3.3.4   | Rozdělení a použití výkonových diod .....                            | 17 |
| 3.4     | Bipolární tranzistory .....  | 18 |
| 3.4.1   | Fyzikální princip, konstrukce .....                                  | 18 |
| 3.4.2   | Funkce výkonového spínacího bipolárního tranzistoru .....            | 18 |
| 3.4.3   | Spínání výkonového bipolárního tranzistoru .....                     | 20 |
| 3.4.4   | Darlingtonovo zapojení bipolárních tranzistorů .....                 | 21 |
| 3.4.5   | Funkce, použití .....  | 21 |
| 3.5     | Tyristor .....   | 22 |
| 3.5.1   | Tyristor – základní popis .....                                      | 22 |
| 3.5.2   | Tyristor – princip funkce, charakteristiky .....                     | 22 |
| 3.5.3   | Tyristor – zapínání .....  | 24 |
| 3.5.4   | Tyristor – vypínání .....  | 26 |
| 3.5.5   | Použití tyristorů a přehled typů .....                               | 26 |
| 3.6     | Optotyristor .....   | 27 |
| 3.7     | Tyristory s řízeným vypínáním .....                                  | 28 |
| 3.7.1   | Tyristor GTO .....   | 29 |
| 3.7.2   | Tyristory IGCT .....   | 30 |
| 3.7.3   | Použití tyristorů GTO a IGCT .....                                   | 31 |
| 3.8     | Ostatní vícevrstvé bipolární součástky .....                         | 32 |
| 3.8.1   | Diák .....   | 32 |
| 3.8.2   | Střídavá dioda (AC-diode) .....                                      | 33 |
| 3.8.3   | Triak .....  | 34 |
| 3.9     | Výkonový tranzistor JFET .....                                       | 36 |
| 3.10    | Výkonový tranzistor MOSFET .....                                     | 37 |
| 3.10.1  | Výkonové tranzistory MOS-FET - konstrukční uspořádání .....          | 37 |
| 3.10.2  | Funkce a vlastnosti tranzistoru MOSFET .....                         | 39 |
| 3.10.3  | MOSFET – náhradní schéma, parazitní vlastnosti .....                 | 40 |
| 3.10.4  | MOSFET – spínání .....   | 41 |

---

|        |  |    |
|--------|--|----|
| 3.10.5 | Tranzistor MOSFET – použití .....  | 44 |
| 3.11   | Tranzistor IGBT .....  | 44 |
| 3.11.1 | Popis struktury a princip funkce .....                                     | 44 |
| 3.11.2 | Spinání a parazitní vlastnosti tranzistoru IGBT .....                      | 46 |
| 3.11.3 | Použití tranzistoru IGBT .....   | 47 |
| 3.12   | Ostatní diskrétní výkonové polovodičové součástky .....                    | 49 |
| 3.12.1 | Varistor.....  | 49 |
| 3.13   | Základní integrované polovodičové součástky pro výkonovou elektroniku..... | 49 |
| 3.13.1 | Výkonové moduly .....  | 50 |
| 3.13.2 | Optočleny .....  | 51 |
| 3.13.3 | Fotovoltaické relé.....  | 51 |
| 3.13.4 | Polovodičové relé.....   | 51 |
| 3.13.5 | Výkonové inteligentní moduly .....   | 52 |
| 4      | Konstrukce výkonových polovodičových součástek .....                       | 53 |
| 4.1    | Struktura výkonové polovodičové součástky .....                            | 53 |
| 4.2    | Konstrukce a výroba polovodičových čipů.....                               | 53 |
| 4.3    | Konstrukce standardních pouzder pro výkonové polovodičové součástky. ....  | 55 |
| 4.4    | Chladiče pro výkonové polovodičové součástky .....                         | 57 |
| 5      | Výkonová polovodičová součástka jako spínač.....                           | 60 |
| 5.1    | Popis vlastností obecného spínače .....                                    | 60 |
| 5.1.1  | Úvod .....   | 60 |
| 5.1.2  | Spojitý a impulsní režim regulace .....                                    | 60 |
| 5.1.3  | Ideální a reálný spínač.....   | 63 |
| 5.2    | Vlastnosti spinání polovodičových spínačů v obvodu .....                   | 64 |
| 5.2.1  | Úvod .....   | 64 |
| 5.2.2  | Tvrdé spinání.....   | 64 |
| 5.2.3  | Měkké spinání .....  | 65 |
| 5.2.4  | Spinání s rezonančním obvodem .....  | 65 |
| 5.2.5  | Spinání s přirozenou komutací .....  | 66 |
| 5.3    | Metody snižování tepelných ztrát při spinání .....                         | 67 |
| 5.3.1  | Úvod .....   | 67 |
| 5.3.2  | Metoda ZVS a ZCS .....   | 67 |
| 5.4    | Topologie soustavy spínačů obou polaritách napěti a proudu .....           | 70 |
| 5.5    | Řízení polovodičových spínačů .....  | 70 |
| 5.5.1  | Integrované budiče stejnosměrných měničů .....                             | 71 |
| 5.5.2  | Buzení můstků u střídačů.....  | 71 |
| 5.5.3  | Použití komplementárního spínače .....                                     | 71 |
| 5.5.4  | Úplné galvanické oddělení .....  | 71 |
| 5.6    | Řazení výkonových polovodičových součástek .....                           | 72 |
| 5.6.1  | Vybrané aspekty řazení výkonových polovodičových součástek .....           | 72 |
| 5.6.2  | Paralelní a sériové řazení při statickém průběhu .....                     | 72 |
| 5.6.3  | Sériové a paralelní řazení při dynamickém průběhu.....                     | 73 |
| 6      | Tepelné ztráty a chlazení.....   | 76 |
| 6.1    | Vznik tepelných ztrát .....  | 76 |
| 6.2    | Chlazení součástek .....   | 78 |
| 6.2.1  | Chlazení součástek ve statickém režimu.....                                | 79 |
| 6.2.2  | Chlazení součástek v periodickém režimu.....                               | 80 |
| 6.2.3  | Chlazení součástek při neopakováných dějích.....                           | 80 |
| 7      | Parametry výkonových polovodičových součástek .....                        | 82 |
| 7.1    | Rozdělení parametrů .....  | 82 |

|     |  |    |
|-----|--|----|
| 7.2 | Elektrické parametry .....                   | 82 |
| 7.3 | Tepelné a klimatické parametry .....         | 90 |
| 7.4 | Mechanické a parametry .....                 | 91 |
| 8   | Doporučená literatura k dalšímu studiu ..... | 92 |
| 9   | Seznam použité literatury .....              | 92 |
| 10  | Rejstřík .....                               | 94 |